

УДК 811.111:81'25

doi: 10.20998/2227-6890.2022.2.14

О.С. ЗЕНЯКІН, Є.Д. КОЗЛОВ**ЕКОЛОГІЯ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ МОДАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ**

В умовах глобалізації, посилення суспільної уваги до процесів, що протікають у навколишньому середовищі, що викликані кліматичною кризою та глобальним потеплінням, значної активізації набуває розповсюдження так званого «зеленого порядку денного» (green agenda). Безумовно, одну із найважливіших ролей у всіх аспектах життя відіграє людська мова. Тим важливішим є наслідки «когнітивної революції» середини-кінця ХХ сторіччя, що обумовила можливість поєднання таких різних, але, як виявилось, значно дотичних один до одного, елементів гуманітарного знання як екологія та мовознавство. Внаслідок цього утворився цікавий бленд, що наразі відомий як в національному, так і в зарубіжному науковому просторі, під парасольковим терміном «еколінгвістика». Значущість та актуальність еколінгвістичних розвідок підтримується значним обсягом статей, дисертацій та наукових проєктів, що наразі розробляються в Україні та поза її межами. Одним із таких проєктів є дослідження екології перекладу, що виокремлюється деякими вченими як нова самостійна галузь модерного перекладознавства. Саме питанню екології перекладу присвячено цю роботу, де об'єктом дослідження обрано сучасний англійськомовний науково-технічний дискурс, а предметом – особливості передачі англійських модальних дієслів та конструкцій українською.

У процесі дослідження нами було встановлено, що екологія перекладу є, безумовно, відгалуженням еколінгвістики – сучасної мовознавчої дисципліни, розробленням якої опікуються фахівці в Україні та за кордоном, а основним лейтмотивом еко-перекладознавчих студій є аналіз правильності та адекватності передачі змісту вихідного тексту мовою перекладу. На основі аналізу ілюстративного матеріалу, дібраного з корпусу англійськомовних текстів науково-технічної тематики, з'ясовано, що при перекладі англійських модальних конструкцій потрібно зважати на суттєві відмінності між семантично-конотативною системою англійської та української мов, що пояснюються їхньої типологією, де перша слугує прикладом аналітичної мовної системи, а друга – синтетичної.

Ключові слова: адекватність перекладу, англійська мова, еколінгвістика, екологія перекладу, модальне дієслово, модальність, перекладознавство.

O.S. ZENIAKIN, Ye.D. KOZLOV**ECOLOGY OF TRANSLATION OF ENGLISH MODAL VERBS**

In the context of globalization, a substantial increase in public attention to the processes occurring in the environment caused by the climate crisis and global warming, the so-called 'green agenda' is gaining significant importance. Undoubtedly, human language plays one of the most important roles in all aspects of life. Therefore, even more important are the consequences of the 'cognitive revolution' of the mid-late twentieth century which made it possible to combine such different, but, as it has turned out, significantly related elements of humanitarian knowledge as ecology and linguistics. As a result, an interesting blend was formed, which is now known both in the national and foreign scientific space, under the umbrella term 'ecolinguistics'. The importance and relevance of ecolinguistic research is supported by a significant number of articles, dissertations, and research projects currently being developed in Ukraine and beyond. One of such projects is the study of translation ecology which is singled out by some scholars as a new independent branch of modern translation studies. This article is devoted to the issue of translation ecology where the object matter of research is modern English scientific and technical discourse, its subject matter being the peculiarities of the translation of English modal verbs and constructions into Ukrainian.

In the course of the research, we have found that the ecology of translation is, of course, a branch of ecolinguistics – a modern linguistic discipline the development of which is being studied by specialists in Ukraine and abroad, and the main topic of eco-translation studies is the analysis of the correctness and adequacy of the content transfer of the source text into the target language. Based on the analysis of the illustrative material selected from the corpus of English texts on scientific and technical topics, it has been found that when translating English modal constructions it is necessary to take into account the significant differences between the semantic-conotative systems of the English and Ukrainian languages which can be explained by their typology where the former is an example of an analytical language system, and the latter – synthetic.

Key words: adequacy of translation, ecolinguistics, ecology of translation, English, modal verb, modality, translation studies.

Постановка проблеми. Активні трансформації, які наразі відбуваються в модерному суспільстві, посилені процесами глобалізації, диверсифікації економіки та «злиття культур» обумовлюють характер сучасних наукових розвідок, які ведуться вченими у всьому світі. Так, значної активізації отримало розроблення так званої «екологічної тематики», що загалом включає синергетичне та діалектичне поєднання щонайменше двох, частіше за все, повністю різних елементів. Тим не менш, таке поєднання загалом виробляє ефективні результати, що оформлюються навіть у нові наукові напрямки. Одним із таких напрямків є еколінгвістика (екологія мови, лінгвоекологія тощо), що, як можна зрозуміти із первинного семантично-конотативного аналізу коренів цього слова, що воно сформоване шляхом складання двох основ, позначає поєднання двох галузей гуманітарної сфери: екології та лінгвістики. Оскільки сучасна мовознавча галузь включає не тільки суто мовні дослідження, а ще й перекладознавчі, то цілком очевидно, що екологічний підхід можна застосувати і до перекладознавчої сфери. Саме тому ми вирішили дослідити екологію перекладу англійських модальних дієслів українською, що продовжить почату нашими колегами роботу, збагативши її за рахунок аналізу науково-технічного дискурсу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій із цього питання [3; 6; 10] дозволяє впевнено сказати, що галузь еколінгвістики набула значного розширення на теренах України. Нами неодноразово також були розглянуті питання поєднання мови та екології [1; 4; 11]. Стосовно екології перекладу [8; 9] варто зауважити, що цей напрям мовно-перекладознавчих студій перебуває на етапі свого формування, що можна пояснити незначним обсягом робіт цієї тематики.

Тим не менш, активно розробленими є теоретичні питання екології перекладу. А ось сфера практичного аналізу дискурсу, зокрема, науково-технічного, залишилася осторонь, що виокремлює її як питання, що не вирішене і до теперішнього часу.

Метою статті є дослідження практичного аспекту екологічного перекладу англійських модальних дієслів у межах науково-практичного дискурсу.

Вклад основного матеріалу. За логікою загальноприйнятої перекладацької норми, переклад має адекватно відтворювати зміст вихідного повідомлення. Українська дослідниця В. Б. Скрябіна зазначає, що саме переклад, який полегшує комунікації, створює умови для ефективного спілкування, можна вважати екологічним [8]. Проте, завжди існують такі моменти, які можуть ускладнювати роботу як усного, так і письмового перекладача. До них відносяться, зокрема, модальні дієслова.

Оскільки модальність як і будь-яка складна категорія, ще не отримала завершеного опису через свою багатоплановість, специфічність мовного вираження і функціональні особливості, то вивчення проблеми модальності вважається актуальним [7].

Вивчення модальності в англійській мові – одне з найскладніших питань у мовознавстві. Модальна

група дієслів – це найбільш проблемна лексико-граматична група щодо перекладу.

Модальність трактується як функціонально-семантична категорія, яка виражає різні види відношень, висловлювань до дійсності, а також різні види суб'єктивної кваліфікації висловлювання [5, с. 63].

Модальність належить до універсальних категорій, що знайшли відтворення в різноманітних сферах науки, і, більш того, лежать в основі цілих наукових підходів. У лінгвістиці модальність – це функціонально-семантична категорія, яка виражає ставлення мовця до промовленої пропозиції та його оцінку ставлення до об'єктивної дійсності.

Модальні побудови вважаються одним із найсуперечливіших лексико-граматичних розрядів слів, які привертають особливу увагу вчених та перекладачів. Але вони й досі не вивчені та не отримали повного розгляду у зв'язку з їх багатоплановістю, специфічністю та функціональними особливостями.

Так, за визначенням В.Н. Ярцевої, «модальність» (від сер.-лат. *modalis* – «модальний»; лат. *modus* – «міра, спосіб») – функціонально-семантична категорія, що виражає різноманітні види відносин ставлення до дійсності, а також різні види суб'єктивної кваліфікації того, що повідомляється».

Існують різноманітні класифікації засобів вираження модальності, які зазвичай залежать від приналежності лінгвіста до тієї чи іншої наукової школи. І. В. Корунець зауважив, що «модальність, будучи екстралінгвістичною категорією, що виражає відношення мовця до реальності, має загальні в англійській та українській мові засоби реалізації, які в себе включають:

- фонетичні засоби (наголос та інтонація);
- лексико-граматичні засоби (модальні дієслова)
- лексичні засоби (модальні слова та модальні вирази), що виражають суб'єктивну модальність;
- граматичні засоби, що виражають граматичну модальність» [3, с. 308].

Щодо перекладу науково-технічної літератури, то В. І. Карабан зазначає, що саме така література перекладається лексико-граматичними засобами вираження модальності за допомогою складних модальних присудків з дієсловами "must, have to, should, may, might, can, could, will, would, need, ought to, to be to" [2, с. 49].

Категорію модальності можна генералізовано поділити на два типи: об'єктивну і суб'єктивну. Об'єктивна модальність є обов'язковою ознакою будь-якого висловлювання, однією з категорій, що формують предикативну одиницю – речення. Цей вид модальності виражає відношення повідомлюваного до дійсності в плані реальності. Об'єктивна модальність органічно пов'язана з категорією часу і диференційована за ознакою тимчасової визначеності-невизначеності. Значення часу і реальності-ірреальності злиті воедино, комплекс цих значень називається об'єктивно-модальними значеннями.

Суб'єктивна модальність – це відношення мовця до повідомлюваного. На відміну від об'єктивної модальності, вона є факультативною ознакою висловлювання. Семантичний обсяг

суб'єктивної модальності значно ширше семантичного обсягу об'єктивної модальності. Сміслову основу суб'єктивної модальності утворює поняття оцінки в широкому сенсі слова, включаючи не тільки логічну (інтелектуальну, раціональну) кваліфікацію повідомлюваного, але й різні види емоційної (іраціональної) реакції. Дослідники відзначають, що об'єктивна модальність є обов'язковою для будь-якого висловлення, суб'єктивна – факультативною. Це цілком справедливе твердження. Більш того, два типи модальності, що описуються, настільки відрізняються, що рекомендовано раціонально диференціювати ці два терміни.

Усі сучасні модальні дієслова англійської мови пішли з давньоанглійської мови. У давньоанглійський період поняття модальних дієслів ще не існувало. За винятком дієслів з чергуванням (сильних) і дієслів з суфіксами (слабких), у всіх старих германських мовах, є особлива група дієслів яка називається претерито-презентні. Усього їх було 12. Серед них такі дієслова, як: *witan* – знати, *agan* – мати, *dagan* – годитися, *cunpan* – знати, вміти, *durfan* – потребувати, *durpan* – сміти, *unpan* – дарувати, *sculan* – повинен, *tunpan* – пам'ятати, *magan* – могли, *geneah* – хапати тощо. Їх особливість полягає в тому, що вони виражають результат попередньої дії, який визнається теперішнім. Семантика цих дієслів була різноманітною, вони означали різні стани та процеси, які мали певною мірою результативний відтінок.

Форми шести претерито-презентних дієслів збереглися в сучасній англійській мові: *cunpan* – *can* – *cue* (*can*); *sculan* – *sceolde* – *sceal* (*shall, should*); *magan* – *meaht, mihte* (*may*); *mot* – *moste* (*must*); *durpan* – *deart* – *dorste* (*dare*); *agan* – *ag* – *ahte* (*ought to*). У сучасній англійській мові претерито-презентні дієслова за значенням відповідають модальним дієсловам, проте в давньоанглійській мові вони передавали й інші немодальні значення, наприклад: *agan* – *ought to, to owe*; *cunpan* – *can, to know*; *mot* – *to be allowed, may, must*.

Модальні дієслова в англійській мові за своєю суттю виражають можливість, неможливість якоїсь дії, ймовірність або неймовірність, необхідність, бажаність, сумнів тощо. Вираження процесів і станів притаманно простим дієсловам. Особливість цієї групи дієслів в тому, що дію вони не виражають, а лише підсилюють або додають якийсь сенс до іншого дієслова. Цим змістом може бути, наприклад, необхідність, порада, обвинувачення та інші.

Цю групу дієслів в англійській мові часто називають недосконалою або аномальною через те, що дієслова в ній не мають ознак звичайних дієслів.

Саме специфіка вживання модального дієслова впливає на його значення. Деякі із значень зустрічаються в усіх видах речень; інші вживаються тільки у розповідних, у запитальних або в заперечних реченнях. Також значення можуть бути пов'язані з різними формами інфінітиву – Simple, Perfect (пасивні чи активні форми), Continuous та Perfect Continuous.

Серед великої кількості модальних дієслів в англійській мові можна виділити такі дієслова, що мають одну характерну рису, що робить їхній клас гомогенним: модальні дієслова повинності: *must, should, ought to, to be (to), shall, to have (to), need*.

Розглянемо приклади актуалізації цих дієслів у науково-технічному дискурсі почергово.

(1) “All levers must be turned slowly in order to prevent strong steam jets which can damage both hose lines and components” [19, n.p.].

У цьому прикладі з науково-технічного дискурсу використане дієслово повинності *must*, яке вживається з інфінітивом без частки *to*. У наведеному прикладі це модальне дієслово виконує роль складного модального присудка та має бути перекладено як «потрібно»: “Усі важелі потрібно повертати повільно <...>” (“All levers must be turned <...>”). Варто відзначити, що це дієслово вводить у пропонуваному фрагменті модальну конструкцію *Bare Infinitive + Past Participle*, яка акцентує увагу, що над “важелем” має бути проведена певна дія. Це може апелювати до неозначено-особового агенса такої дії. Автор зауважує, що реципієнту потрібно повертати правильно важелі, щоб уникнути певних наслідків. Це є як зовнішні, так і внутрішні повинності реципієнта. Таке дієслово, напевно, було зазначено в цьому реченні для того, щоб реципієнт міг уникнути порушення правил техніки безпеки з роботою з сильними потоками пари та не пошкодити певне обладнання.

(2) “You should use the DVI-to-HDMI cable or DVI-HDMI adapter for the connection, and the ‘R-Audio-L’ terminal on for sound output” [16, c. 108].

Із наведеного прикладу науково-технічного стилю випливає, що у цьому реченні було використане модальне дієслово повинності *should*, яке вживається з *Bare Infinitive*, тобто без додавання частки *to*. У цьому випадку дієслово також як і прикладі № 1 виконує роль додатка та перекладається як “потрібно”: «Для з'єднання потрібно використовувати кабель <...>» (“You should use <...>”).

Автор пише, що реципієнту для з'єднання потрібно використовувати кабель *DVI-HDMI* або *DVI-HDMI* подовжувач, а для виходу звуку – контакт “*R-Audio-L*”, щоб правильно підключити пристрій. Це є як зовнішні так і внутрішні повинності реципієнта. Це дієслово, вірогідно, було використане у цьому реченні для того, щоб реципієнт міг правильно використовувати кабелі для підключення певного пристрою. Варто зазначити, що реципієнт повинен виконати ці інструкції, інакше, пристрій не буде працювати належним чином.

(3) “These values are to be obtained with utmost precision” [14, c. 69].

У прикладі, наведеному вище, було використане модальне дієслово повинності *to be (to)*. Варто зазначити, що дієслово було вжито з так званим «голим інфінітивом», тобто без додавання частки *to*. У цьому фрагменті дискурсу модальна конструкція виконує роль присудка та має бути перекладено як «слід»: «Ці величини слід вирахувати <...>» (“These values are to be obtained <...>”).

Автор зауважує, що реципієнт повинен вирахувати певні величини з максимальною швидкістю, щоб отримати точні дані. Це є як зовнішні так і внутрішні повинності реципієнта. Можливо, це дієслово було використане у цьому реченні для того, щоб акцентувати увагу реципієнта на тому, що ці вирахунки потрібно зробити дуже

точно та уважно, щоб в кінці отримати дані, які задовольнять реципієнта. Варто зауважити, що автор не дає реципієнту жодного будь-якого іншого вибору, це безальтернативна повинність.

(4) “A device suitable for this measurement has to have high sensitivity and stability” [11, с. 54].

У зазначеному реченні з науково-технічного дискурсу було використане модальне дієслово повинності to have (to). Як бачимо, якщо вживати модальне дієслово після основного дієслова to have (to), то автор виражає своє ставлення до того, про що говорить. У цьому випадку модальне дієслово служить присудком та перекладається як «мусить»: «Пристрій для таких вимірювань мусить мати <...>» (“A device suitable for this measurement has to have <...>”).

Автор вважає, що реципієнту потрібно використовувати спеціальний пристрій, який мусить мати певні властивості. Стає зрозумілим, що реципієнт не зможе провести вимірювання, використовуючи пристрій, який не володіє певними ознаками: висока чутливість, та стабільність. У цьому прикладі було використана ця модальна конструкція, щоб зауважити, що для певних вимірювань не можна використовувати пристрій, який не відповідає вимогам і не має спеціальних властивостей.

(5) “The Contractor shall maintain at its office for its use a computer with, at a minimum, a 1 GHz processor and an internet connection” [17, n.p.].

Тут актуалізоване дієслово повинності shall, яке вживається з інфінитивом без частки to. Ця модальна конструкція виконує роль присудка та перекладається як «повинен»: «Підрядник повинен мати у своєму офісі <...>» (“The Contractor shall maintain at its office <...>”).

Реципієнт повинен мати у своєму офісі для використання комп'ютер з процесором як мінімум 1 ГГц та підключенням до Інтернету. У цьому реченні, можливо, було використане це дієслово, щоб зауважити те, що реципієнт повинен виконати певні умови та мати комп'ютер з певними характеристиками, щоб мати змогу працювати. Потрібно звернути увагу на те, що автор не залишає іншої можливості для реципієнта. Окремою ознакою є той факт, що взагалі в сучасній англійській мові це дієслово не використовується для вираження майбутнього часу, це є прерогативою емпатичних конструкцій та офіційно-ділового дискурсу, прикладом технічного аспекту якого є представлений фрагмент.

(6) “It ought to be possible for operators to offer larger bundle sat a lower price per minute and still make money” [13, с. 68].

У цьому прикладі було використане модальне дієслово повинності ought to. Варто зазначити, що саме це дієслово вживається з інфінитивом, тобто додається частка to. Така модальна конструкція у цьому реченні перекладається як «повинні»: «Оператори повинні мати можливість <...>» (“It ought to be possible for operators <...>”).

Відповідно до змісту речення, реципієнт повинен мати змогу запропонувати більший пакет за нижчу ціну за хвилину і все одно заробляти гроші. Це дієслово повинності було використано у цьому прикладі, ймовірно, для того, щоб оператори зрозуміли, що це певне завдання, яке вони повинні виконати.

(7) “It was the whole process that needed to be changed to improve efficiency, not the individual steps” [15, n. p.].

У пропонованому фрагменті було вжито модальне дієслово повинності need, яке було використане з Bare Infinitive та не потребує додавання частки to. Need покликаний відображати те, що цю дію можна зробити, але в цьому немає необхідності. Ця модальна конструкція виконує роль складного модального присудка та має перекладатися як «необхідно»: «Для покращення ефективності необхідно було змінити <...>» (“It was the whole process that needed to be changed <...>”).

Автор акцентує увагу на тому, що реципієнт повинен був змінити не окремі етапи роботи, а у весь процес, щоб досягти покращення ефективності. Це є як зовнішні, так і внутрішні повинності реципієнта. Це модальне дієслово повинності, напевно, було використано у цьому реченні для того, щоб наголосити на тому, що, якщо реципієнт хоче покращити ефективність, то йому потрібно змінити не тільки окремі етапи, а і весь процес повністю.

Висновки. У цій роботі нами було розглянуто проблему екологічного перекладу модальних англійських дієслів українською в межах науково-технічного дискурсу. Також було розкрито поняття модальності, проаналізовано засоби їх перекладу в науково-технічному дискурсі українською. Залежно від використаної модальної конструкції, змінюється й екологічний спосіб перекладу українською мовою.

Модальність, будучи екстралінгвістичною категорією, яка виражає відношення мовця до реальності, має загальні в англійській та українській мові засоби реалізації, які в себе включають: фонетичні засоби (наголос та інтонацію); лексико-граматичні засоби (модальні дієслова); лексичні засоби (модальні слова та модальні вирази), що виражають суб'єктивну модальність; граматичні засоби, що виражають граматичну модальність. Під час перекладу тексту, який містить модальні дієслова, дуже важливо передати значення модальності екологічно, себто, адекватно та повною мірою, адже в іншому випадку донесення сенсу буде не деталізованим.

Перспективним вважаємо подальшу розробку порушеної проблематики екології перекладу, зокрема, в інших видах дискурсу, наприклад, діловому чи художньому.

Список літератури

1. Зенякін О.С. (2022). Когнітивно-комунікативна еколінгвістика: нові обрії мовознавства. ‘Ad orbem per linguas. До світу через мови’. *Матеріали Міжнародної науково-практичної відеоконференції ‘Україна у транскультурному й мультимодальному світі’, 25 травня 2022 року.* С. 93–95.
2. Карабан В.І. (1997). *Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову.* Флоренція – Страсбург – Гранада – Київ. 377 с.
3. Корунець І.В. (2017). *Теорія і практика перекладу (аспекти перекладу):* підручник. Вінниця. 448 с.
4. Морозова О.І. (2018). Екологізм як альтернатива антропоцентризму в лінгвістичних дослідженнях. *Doctrina multiplex, veritas una: учень багато, істина одна: зб. праць до ювілею Ізабелли Рафаїліни Бунятової.* Київ: ун-т ім. Б. Грінченка, 2018. С. 219–230.

5. Морозова О.І., Зенякін О.С. (2021). Ступені латентності агенса екологічного дискурсу (на матеріалі онлайн-видань британських газет). *Записки з українського мовознавства*. № 28. С. 291–298. DOI: 10.18524/2414-0627.2021.28.235560
5. Островська О.М., Поплавська Л.Л. (2020). Модальність як засіб реалізації категорії оцінки у художньому дискурсі. *Молодий вчений*. № 2.1 (78.1)
6. Пасинок В.Г. (2015). Еколінгвістичні аспекти у фокусі риторики, стилістики та культури мовлення. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Сер. Іноземна філологія. Методика викладання іноземних мов*. Вип. 81. С. 6–13.
7. Рудоман О.А. (2017). Епістемічна модальність як мовна категорія дискурсу. *Молодий вчений*. № 10 (50). С. 660–664.
8. Скрябіна В.Б. (2021). Екологія перекладу як новий напрям сучасної лінгвістики. *Науковий вісник Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. № 3 (41). С. 1–5.
9. Lijuan Cao. (2011). Translation ecology. *Perspectives*. № 19 (1), P. 89–92. DOI: 10.1080/09076760903404167
10. Stibbe A. (2015). *Language, Ecology and the Stories We Live by*. London. 210 p.
11. Zeniakin O. (2022). Framing environment under pandemic: the anthropocentric perspective (a case study of British online media). *Language&Ecology*. Retrieved from <http://ecolinguisticsassociation.org/journal>
12. Ільницька Л.В. (2007). Інфінітивні конструкції у автентичних науково-популярних текстах з комп'ютерної техніки та їх опрацювання на практичних заняттях з англійської мови у технічних вищих навчальних закладах. *Видавництво Львівської політехніки*. № 586. С. 67–71.
13. Кондратьєва О.В. (2011). *Козезія та когерентність у перекладі наукової прози (на матеріалі наукових статей та монографій)*: дис... канд. філол. Київ. 238 с.
14. Рейда О.А., Івлєва К.С., Гулієва Д.О. (2019). Труднощі перекладу інструкцій до побутової техніки з англійської мови на українську. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Т. 30 (69) № 4 Ч. 1 С. 107–110.
15. Computer Sample Clauses. Retrieved from <https://www.lawinsider.com/clause/computer>
16. What is technical English. Retrieved from <https://ehlion.com/magazine/technical-english/>
17. What is technical English. Retrieved from <https://ehlion.com/magazine/technical-english/>
3. Korunets I.V. (2017). *Teoriia i praktyka perekladu (aspektnyi pereklad): pidruchnyk*. Vynnytsia. 448 s.
3. Morozova E.Y. (2018). *Экологизм как альтернатива антропоцентризму в лингвистических исследованиях. Doctrina multiplex, veritas una: uchen bahato, istyna odna: zb. prats do yuvileiu Izabelly Rafailivny Buniatovoi*. Kyiv: un-t im. B. Hrinchenka. С. 219–230.
4. Morozova O.I., Zeniakin O.S. (2021). Stupeni latentnosti ahensa ekolohichnoho dyskursu (na materialii onlain-vydan brytanskykh hazet). *Zapysky z ukrainskoho movoznavstva*. № 28. S. 291–298. DOI: 10.18524/2414-0627.2021.28.235560
5. Ostrovska O.M., Poplavka L.L. (2020). Modalnist yak zasib realizatsii katehorii otsinky u khudozhnomu dyskursi. *Molodyi vchenyi*. № 2.1 (78.1)
6. Pasynok V.H. (2015). Ekolinhvistychni aspekty u fokusi rytoryky, stylistyky ta kultury movlennia. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho universytetu imeni V.N. Karazina. Ser. Inozemna filolohiia. Metodyka vykladannia inozemnykh mov*. Vyp. 81. S. 6–13.
7. Rudoman O.A. (2017). Epistemichna modalnist yak movna katehoriia dyskursu. *Molodyi vchenyi*. № 10 (50). S. 660–664.
8. Skriabina V.B. (2021). Ekolohiia perekladu yak novyi napriam suchasnoi lnhvistyky. *Naukovyi visnyk Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Serii: Filolohichni nauky (movoznavstvo)*. № 3 (41). S. 1–5.
9. Lijuan Cao (2011). Translation ecology. *Perspectives*. № 19 (1), P. 89–92. DOI: 10.1080/09076760903404167
10. Stibbe A. (2015). *Language, Ecology and the Stories We Live by*. London. 210 p.
11. Zeniakin O. (2022). Framing environment under pandemic: the anthropocentric perspective (a case study of British online media). *Language&Ecology*. Retrieved from <http://ecolinguisticsassociation.org/journal>
12. Ільницька Л.В. (2007). Інфінітивні конструкції у автентичних науково-популярних текстах з комп'ютерної техніки та їх опрацювання на практичних заняттях з англійської мови у технічних вищих навчальних закладах. *Видавництво Львівської політехніки*. № 586. С. 67–71.
13. Kondratieva O.V. (2011). *Koheziia ta koherentnist u perekladі naukovoi prozy (na materialii naukovykh statei ta monohrafii)*: dys...kand. filol. Kyiv. 238 s.
14. Reida O.A., Ivlieva K.S., Huliieva D.O. (2019). *Trudnoshchi perekladu instruksii do pobutovoi tekhniky z anhliiskoi movy na ukrainsku. Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii*. T. 30 (69) № 4 Ch. 1 S. 107–110.
15. Computer Sample Clauses. Retrieved from <https://www.lawinsider.com/clause/computer>
16. What is technical English. Retrieved from <https://ehlion.com/magazine/technical-english/>
17. What is technical English. Retrieved from <https://ehlion.com/magazine/technical-english/>

References (transliterated)

1. Zeniakin O.S. (2022). Kohnityvno-komunikativna ekolinhvistyka: novi obrii movoznavstva. 'Ad orbem per linguas. Do svitu cherez movy. Materialy Mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi videokonferentsii 'Ukraina u transkulturnomu y multymodalnomu sviti, 25 travnia 2022 roku. S. 93–95.
2. Karaban V.I. (1997). *Posibnyk-dovidnyk z perekladu anhliiskoi naukovoi i tekhnichnoi literatury na ukrainsku movu*. Florentsiia – Strasburh – Hranada – Kyiv. 377 s.

Відомості про авторів / About the Authors

Зенякін Олексій Сергійович (Oleksii Zeniakin) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», викладач кафедри ділової іноземної мови та перекладу, голова науково-методичної лабораторії кафедри, Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8937-6044> 2;

Козлов Євген Дмитрович (Yevhen Kozlov) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», кандидат філологічних наук, доцент кафедри ділової іноземної мови та перекладу; Харків, Україна; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3364-856X>

Надійшла (received) 22.09.2022